

DEZVOLTAREA DURABIL A SPAȚIULUI RURAL: SITUTATIA ROMÂNIEI ÎN CADRUL STRATEGIEI DE DEZVOLARE DURABIL LA NIVEL MONDIAL I ÎN UNIUNEA EUROPEAN

Keywords

*Dezvoltare durabil
Dezvoltare rural
Dezvoltare economic
Mediu înconjur tor*

JEL classification

Q01, Q56

Abstract

Dezvoltarea durabil a devenit în ultimii 20 de ani un concept foarte des folosit în conferințele internaționale, în cadrul Uniunii Europene cât și în strategia de dezvoltare națională a numeroase țări. Lucrarea își propune să pună în evidență demersurile realizate până în prezent pentru mediatizarea și implementarea conceptului de dezvoltare durabil , având drept țintă dezvoltarea rurală durabilă, cât și poziția României față de acest nou deziderat în economia mondial . Uniunea European , prin Declarația de la Cork din anul 1996, susține faptul că zonele rurale și populația rurală reprezintă un adevărat avantaj pentru UE și au capacitatea de a fi competitivi. Ultima conferință a Națiunilor Unite pentru dezvoltarea durabil , care a avut loc la Rio de Janeiro în iunie 2012 a adoptat documentul programatic „Viitorul pe care ni-l dorim” (The Future We Want) și peste 700 de angajamente voluntare marcând înc o dat direcția pe care trebuie s-o urmeze economia mondial și societatea contemporan pentru o dezvoltare echilibrat pe termen lung.

1. INTRODUCERE

Dezvoltarea durabil este un concept complex formulat inițial în contextul preocupărilor față de mediul înconjurător în jurul anilor 1970, dar care în decursul anilor și-a îmbogățit semnificațiile prin adăugarea dimensiunilor economice și sociale și abordarea unei viziuni sistemice asupra domeniilor economic, social și ecologic. Astăzi conceptul de dezvoltare durabil este practic de neevitat în discursurile și cercetările privitoare la protecția mediului înconjurător și la dezvoltarea economică.

Primele referiri la necesitatea abordării problemelor legate de degradarea mediului înconjurător au fost făcute în cadrul Conferinței Națiunilor Unite privind Mediul Înconjurător, de la Stockholm, din iunie 1972. Conferința marchează momentul în care omenirea a devenit conștient de faptul că distrugerea echilibrului ecologic al planetei îi pot pune în pericol nu doar dezvoltarea, ci și existența însăși. Pe lângă recunoașterea faptului că problemele de mediu nu pot fi ignorate în dezvoltarea economică, conferința a pus de asemenea în evidență necesitatea existenței unei colaborări internaționale pentru tratarea problemelor de mediu. Prevenirea degradării mediului înconjurător a devenit astfel o preocupare internațională.

Conceptul de dezvoltare durabil a fost menționat pentru prima dată în raportul „Our Common Future” (Viitorul Nostru Comun), cunoscut și sub numele de raportul Brundtland, realizat de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare în anul 1987, la 15 ani distanță de Conferința de la Stockholm. Raportul Brundtland a definit dezvoltarea durabilă ca fiind „dezvoltare care satisface necesitățile prezente, fără să compromită posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi”. Astfel această definiție a reușit să pună în evidență responsabilitatea, solidaritatea ce trebuie să se instaleze între generații pentru protejarea mediului natural al terrei.

Deși a prezentat un mod de acțiune foarte general pentru a ajunge la o dezvoltare durabilă, lansând locul unor interpretări, raportul Brundtland a avut meritul de a formula conceptul de dezvoltare durabilă și finalitatea lui. Raportul a atras atenția asupra faptului că modelele de dezvoltare de actualitate prezintă numeroase limite și lacune și ele nu pot susține o dezvoltare pe termen

lung. Problemele legate de surșă crescând și de sub-dezvoltare trebuie abordate din prisma unui nou concept de creștere în care trebuie menținut un echilibru între creșterea economică și mediul natural. Astfel raportul recomandă statelor dezvoltate o creștere calitativă, iar pentru statele în curs de dezvoltare un acces mai bun al populației la nevoile de bază (apa potabilă, curent electric, igienă și asistență socială).

Raportul Viitorul Nostru Comun a subliniat de asemenea necesitatea creșterii de organisme internaționale care să supravegheze și să gestioneze acest proiect de dezvoltare durabilă în condițiile actuale ale globalizării. Acest raport a format de asemenea cadrul care avea să stea la baza Agendei 21, a principiilor Declarației de la Rio.

Conferința privind Mediul și Dezvoltarea, organizată de Națiunile Unite la Rio de Janeiro, cunoscută sub numele de „Summit-ul Pământului” a fost ceea ce a consacrat termenul de dezvoltare durabilă, „sustainable development” în limba engleză, și a adoptat Agenda 21 și Declarația de la Rio, documente de referință ale dezvoltării durabile. Conferința de la Rio a marcat conturarea unei noi viziuni asupra dezvoltării țărilor lumii contemporane și a mediatizat conceptul de dezvoltare durabilă care a devenit cunoscut publicului larg. Autorii Caracota (2004) consideră că conferința a avut meritul de a modifica atitudinea țărilor și a societății în general asupra propriei sale dezvoltări și că doar această modificare de comportament poate aduce schimbarea necesară în direcția dezvoltării durabile.

Astfel, în urma conferinței este adoptată Declarația de la Rio care se constituie într-o continuare a principiilor enunțate la Stockholm, fiind fundamentat mai ales pe baza raportului Brundtland, dar aducând o definiție diferită a conceptului de dezvoltare durabilă ce are în vedere cele trei domenii: economic, social și ecologic.

Un program de acțiuni la nivel internațional pentru secolul 21 a fost de asemenea stabilit în cadrul conferinței: Agenda 21. Începând cu anul 1990, în baza Agendei 21, țările lumii au depus eforturi pentru punerea în aplicare a prevederilor legate de dezvoltarea durabilă și integrarea lor în politicile economice naționale.

Capitolul 14 al Agendei 21 este dedicat promovării unei dezvoltări agricole și rurale

durabile. Acest capitol îi propune ca obiectiv principal al dezvoltării agricole și rurale durabile necesitatea de a asigura o creștere continuă a producției alimentare și îmbunătățirea securității alimentare. Printre mijloacele de a atinge acest obiectiv, Agenda 21 enumeră: activități de educație, adoptarea de măsuri de susținere economică și promovarea noilor tehnologii, crearea de locuri de muncă pentru reducerea sărăciei, gestionarea resurselor naturale și protecția mediului înconjurător. Ca prioritate este fixată atenția sporită acordată menținerii și îmbunătățirii capacității terenurilor agricole cu un potențial ridicat de a procura hrana necesară unei populații în creștere, fără a pierde din vedere faptul că pentru a asigura un echilibru între numărul de locuitori și terenurile disponibile trebuie acționat și în sensul conservării și restaurării terenurilor cu un potențial scăzut.

Un total de 12 domenii de activitate sunt abordate în capitolul 14 al Agendei 21:

- examinarea, planificarea și programarea integrată a politicilor agricole, ținând cont de caracterul multifuncțional al agriculturii și, în mod special, de importanța sa pentru securitatea alimentară și dezvoltarea durabilă

- participarea populației și punerea în valoare a resurselor umane pentru o agricultură viabilă;

- ameliorarea producției și a sistemelor exploatașilor agricole pentru diversificarea locurilor de muncă în domeniul agricol și în domeniul non agricol și pentru dezvoltarea infrastructurii;

- utilizarea terenurilor în agricultură: planificare, informare și educație;

- conservarea și regenerarea terenurilor;

- utilizarea apei pentru o producție alimentară și o dezvoltare rurală durabilă;

- conservarea și utilizarea rațională a resurselor fito-genetice pentru alimentație și pentru o agricultură viabilă;

- conservarea și utilizarea rațională a resurselor genetice animale pentru o agricultură viabilă;

- gestionarea dăunătorilor și lupta fitosanitară integrată în agricultură;

- promovarea sistemelor durabile de fitotrofie pentru a crește producția alimentară;

- diversificarea energiei rurale pentru a ameliora productivitatea;

- evaluarea efectelor asupra plantelor și animalelor a razelor ultraviolete în urma diminuării stratului de ozon din atmosferă.

Summitul mondial pentru dezvoltare durabilă, de la Johannesburg, Africa de Sud, a realizat o analiză a progresului de îndeplinire a obiectivelor dezvoltării durabile stabilite cu 10 ani în urmă și a susținut necesitatea continuării acestui proces stabilind în acest sens noi direcții de acțiune care au fost înscrise în Declarația de la Johannesburg privind dezvoltarea durabilă. Dacă conferința de la Rio din 1992 a fost mai ales centrată pe stabilirea principiilor dezvoltării durabile, conferința de la Johannesburg a insistat mai mult pe acțiunile concrete ce pot fi puse în practică pentru a susține dezvoltarea durabilă la toate nivelurile și în domeniile cele mai importante. Au fost discutate aspecte legate de sărăcie la nivel mondial, de consumerism, de globalizare și inițiative locale, cât și despre producția și consumul durabil.

Referindu-se strict la agricultură, în această Declarație s-a subliniat ideea potrivit căreia "agricultura joacă un rol esențial în acoperirea nevoilor populației globului aflate în plină creștere, și este inextricabil legat de eradicarea sărăciei, în special în țările în curs de dezvoltare... O agricultură viabilă și o dezvoltare rurală pe măsură sunt esențiale pentru implementarea unor abordări integrate ale creșterii producției alimentare și siguranței alimentelor într-o manieră ecologică viabilă".

Referitor la măsurile ce trebuie luate după Johannesburg 2002 autorii Guay, Doucet, Bouthillier și Debailleul (2004) insistă asupra necesității țărilor lumii contemporane de a se concentra asupra înlăturării obstacolelor și barierele care stau în calea acțiunilor concrete pentru punerea în practică a dezvoltării durabile.

Ultima conferință a Națiunilor Unite asupra dezvoltării durabile, "Rio +20", a avut loc la Rio de Janeiro în Brazilia între 20 și 22 iunie 2012, marcând astfel 20 de ani de la conferința de la Rio din 1992 și 10 ani de la conferința de la Johannesburg din 2002. Pe lângă reprezentanții oficiali ai celor 194 țări, conferința a fost marcată de mobilizarea puternică pe care a generat-o în rândul societății civile și diferitelor organizații non-guvernamentale.

Ca obiective principale, conferința a urmărit garantarea angajamentului politic pentru dezvoltarea durabilă sub o formă

actualizat, evaluarea progreselor înregistrate până în prezent cât și lacunele rămase în punerea în aplicare a rezultatelor conferințelor anterioare privind dezvoltarea durabilă și abordarea provocărilor nou apărute și a celor în curs de apariție. Conferința a fost centrată pe două teme principale: economia verde, în contextul dezvoltării durabile și eradicarea sărăciei și cadrul instituțional pentru dezvoltarea durabilă.

Conferința Rio+20 a adoptat documentul programatic „Viitorul pe care ni-l dorim” (The Future We Want) în care statele lumii și-au exprimat ferm, într-o voce comună, să continue demersul pentru o lume mai sigură, mai echitabilă, mai curată, mai verde și mai prosperă pentru toți. Principalele puncte susținute sunt promovarea unei economii verzi, protecția resurselor naturale și eradicarea sărăciei și a foametei. Conceptul de ”economie verde” este susținut ca fiind principalul mijloc pentru a atinge obiectivele dezvoltării durabile și pentru eradicarea sărăciei: ”o economie verde trebuie să contribuie la eradicarea sărăciei, la creșterea economică durabilă, la ameliorarea integrării sociale și a bunăstării societății și să creeze locuri de muncă decente pentru toți, păstrând în același timp buna funcționare a ecosistemelor terestre”. De asemenea, se reafirmă principiile dezvoltării durabile, declarația ”Viitorul pe care ni-l dorim” nu precizează angajamente ferme financiare, obiective calculabile sau termene precise pentru punerea în aplicare a conceptelor. De exemplu, privitor la economia verde este susținută necesitatea luării de măsuri urgente pentru a elimina modurile de producție și de consum care nu sunt viabile, dar nu se precizează o dată precis pentru punerea în aplicare a acestor măsuri urgente.

În privința agriculturii și a dezvoltării rurale este afirmată importanța pe care populația rurală o are în creșterea economică a numeroase state, mai ales în țările în curs de dezvoltare și necesitatea de a redinamiza agricultura și dezvoltarea rurală în aceste regiuni. Sunt încurajate acțiunile de adoptare a diferitelor măsuri pentru ”a răspunde mai bine nevoilor populațiilor rurale, în special pentru îmbunătățirea accesului producătorilor agricoli, mai ales a micilor producători, a femeilor, a populațiilor autohtone și în general a persoanelor care se află în situații vulnerabile, la credite și alte servicii de finanțare, la piețe, la proprietatea funciară, la

serviciile de sănătate, la educație, la tehnologii adaptate nevoilor lor, tehnologii accesibile financiar, mai ales la tehnologii de irigații, pentru reutilizarea apelor uzate și pentru colectarea și stocarea apei”. Este recunoscut de asemenea importanța practicilor agricole tradiționale în protejarea mediului înconjurător.

În privința prețurilor produselor agricole, articolul 116 afirmă necesitatea de a interveni ferm asupra cauzelor profunde care au condus la instabilitatea excesivă a prețurilor produselor alimentare și de a gestiona riscurile care apar în urma acestor prețuri în creștere și excesiv de instabile și consecințele lor pentru securitatea alimentară mondială, cât și pentru micii producători agricoli și pentru populațiile sărace din mediul rural.

Declarația ”Viitorul pe care ni-l dorim” insistă de asemenea asupra rolului principal pe care îl are fiecare stat în parte cât și colectivitățile locale pentru punerea în aplicare a conceptelor dezvoltării durabile: ”fiecare stat dispune, în funcție de situația sa și de prioritățile sale naționale, de diverse abordări, perspective, modele și mijloace pentru a pune în aplicare dezvoltarea durabilă”.

În ciuda faptului că a afirmat încă o dată necesitatea dezvoltării durabile ca singura cale de dezvoltare, conferința Rio +20 a primit numeroase critici din partea societății civile mai ales pentru lipsa unor obiective clare și calculabile, pentru absența unor proiecte mai ambițioase pentru punerea în aplicare a conceptelor. Declarația conferinței s-a limitat mai ales la reafirmarea conceptelor deja susținute în conferințele anterioare, la punerea în evidență a situațiilor dificile în care se regăsesc diferite regiuni ale lumii (sărăcie, foamete), dar fără să susțină acțiuni de anvergură.

Conferința Rio +20 a stabilit de asemenea și un proces de definire a unui set de Obiective de Dezvoltare Durabilă, după modelul Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, care să fie în acord cu agenda de dezvoltare pentru perioada de după 2015.

În plus, mai mult de 700 angajamente voluntare au fost anunțate de diferite organizații, corporații, de societatea civilă care rezultă într-un total de 513 miliarde de dolari pentru acțiuni de dezvoltare durabilă.

În urma analizei realizată de autorii Popescu, Bondrea și Constantinescu (2005), autorii ajung la concluzia că dezvoltarea

durabil se caracterizează prin următoarele aspecte:

- dezvoltarea durabilă reprezintă o soluție către care se aspiră la nivel mondial, datorită faptului că ea susține o gestionare responsabilă a resurselor naturale oferind un avantaj fiecărei țări, fiind singura cale concretă de dezvoltare care ține cont de realitățile actuale și răspunde în același timp necesităților unei colaborări internaționale;
- această acceptare a dezvoltării durabile la nivel mondial decurge din faptul că modelele de creștere economică anterioare și-au demonstrat lipsurile (economia socialistă a căzut nefiind un model viabil, în timp ce economia de piață funcționează în continuare, dar generând numeroase probleme precum: adâncirea diferențelor între țările bogate și sărace, o sărăcie crescând, omaj fluctuant, deteriorarea ecosistemelor naturale);

- în analiza dezvoltării durabile trebuie avut în vedere o viziune sistemică asupra celor trei domenii: economic, social și ecologic.

O schemă propusă de mai mulți autori, printre care și autorii Popescu, Bondrea și Constantinescu (2005) este cea a interferenței dintre sistemul economic, sistemul ecologic și sistemul social care descrie astfel schematic zona conceptuală a dezvoltării durabile (Figura 1).

Pentru obiectivele generale autorii Popescu, Bondrea și Constantinescu (2005), realizează următoarea schemă (Figura 2). Printre obiectivele fiecărui subsistem autorii Popescu, Bondrea și Constantinescu (2005), menționează următoarele:

- Obiectivele sistemului economic: obținerea unor cantități de bunuri și servicii cât

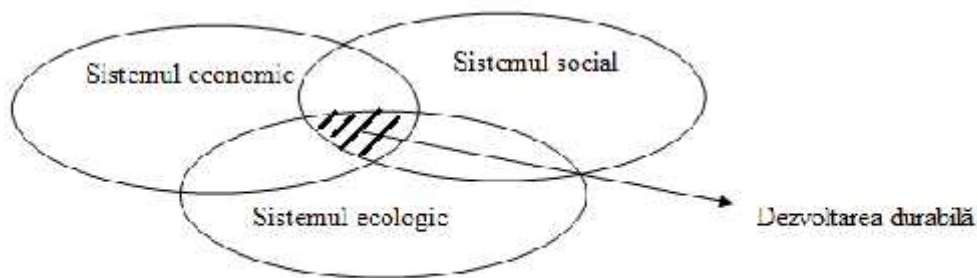

Figura 1: Interferența dintre sistemul economic, sistemul ecologic și sistemul social
 Sursa: Popescu, I. Dezvoltarea durabilă o perspectivă românească, Editura Economic, 2005

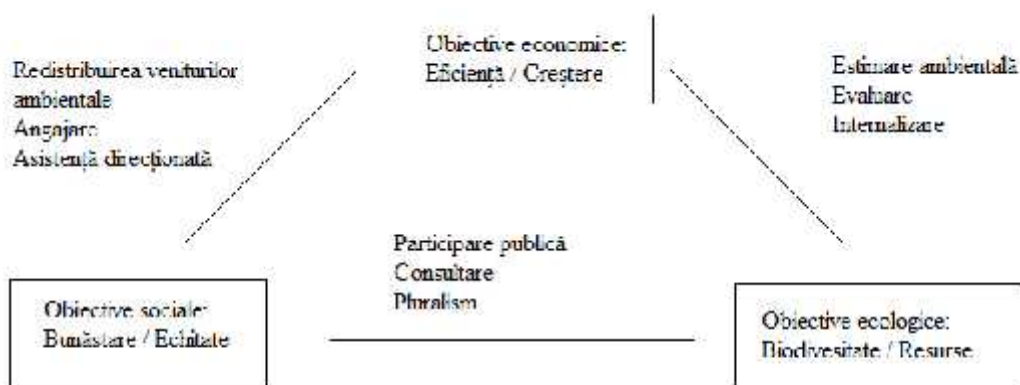

Figura 2: Obiectivele generale ale celor trei subsisteme ale dezvoltării durabile
 Sursa: Popescu, I. Dezvoltarea durabilă o perspectivă românească, Editura Economic, 2005

mai mari prin raportare la resursele disponibile, reprocesarea de eurilor;

- Obiectivelor sistemului social: o distribuire echitabilă a bunurilor și serviciilor între membrii societății atât la nivel local, național cât și global, participarea membrilor societății la procesul socio-economic, conservarea diversității culturale;

- Obiective ale sistemului ecologic: conservarea biodiversității sistemelor ecologice, menținerea capacității de autoreglare, respectarea capacității resurselor naturale de a se reînnoi;

- Obiective de coordonare: optimizarea stabilirii funcțiilor scop la nivelul sistemelor economic, social, ecologic, alocării resurselor minerale, ecologice, de energie și de capital, integrarea structurilor nou-create, de natură socio-economică în ecosferă.

Autorii Sârbu și Marchi (2010) consideră că dezvoltarea durabilă are ca ”obiectiv găsirea optimului interacțiunii dintre patru sisteme: economic, tehnologic, ambiental și uman. Nivelul optim al echilibrului ecologic corespunde celei dezvoltări de lungă durată, ce poate fi susținută de către cele patru sisteme”. De asemenea autorii, specifică condițiile minime ce trebuie îndeplinite pentru a întruni caracteristicile dezvoltării durabile: redimensionarea creșterii economice pentru o împărțire mai echitabilă a resurselor, protejarea resurselor naturale, grija pentru preservarea biodiversității, evaluarea impactului activităților economice asupra mediului, utilizarea de tehnologii cu impact mai mic asupra mediului, creșterea rolului actorilor locali în luarea deciziilor, corelarea deciziilor de mediu la nivel național și internațional.

2. DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN CADRUL UNIUNII EUROPENE

Conceptul de dezvoltare durabilă a fost integrat în mod progresiv în tratatele Uniunii Europene. Primul pas în calea recunoașterii conceptului de dezvoltare durabilă sub forma necesității protecției mediului înconjurător este realizat de Actul Unic European, în 1987, care introduce trei articole noi care permit Comunității „conservarea, protecția și îmbunătățirea calității mediului, contribuie la protecția sănătății persoanelor și utilizarea prudentă și rațională a resurselor naturale”.

Această intervenție a Comunității se realizează în baza principiului de subsidiaritate (acțiunile la nivelul Comunității sunt întreprinse dacă acestea sunt mai eficiente decât acțiunile întreprinse la nivel național, regional sau local).

Noțiunea de dezvoltare durabilă, înțeleasă ca compatibilitatea între dezvoltarea economică, socială și mediul înconjurător, apare menționată în Tratatul de la Maastricht în anul 1992. Totuși, în ciuda acestor pași premergători, conceptul de dezvoltare durabilă apare menționat abia în anul 1997 în Tratatul de la Amsterdam, după ce Uniunea Europeană a fost criticată că nu a susținut în mod explicit angajamentul în favoarea dezvoltării durabile exprimat în cadrul Conferinței de la Rio din 1992. Prin Tratatul de la Amsterdam dezvoltarea durabilă este recunoscută ca obiectiv fundamental al Uniunii Europene și se insistă în același timp asupra principiului compatibilității politicilor europene cu aspectele de mediu.

Strategia de la Lisabona din 2000, care avea ca obiectiv transformarea Europei în „economia bazată pe cunoaștere cea mai competitivă și cea mai dinamică din lume până în 2010, capabilă de o creștere economică durabilă asociată cu locuri de muncă mai multe și mai bune și cu o mai mare coeziune socială”, nu menționează decât la nivel teoretic principiul dezvoltării durabile. Astfel, Consiliul European de la Göteborg din anul 2001 completează strategia de la Lisabona și adoptă strategia Uniunii Europene în favoarea dezvoltării durabile. Această strategie este revizuită de Comisia Europeană în anul 2005.

Principiile strategiei de dezvoltare durabilă în Uniunea Europeană :

- promovarea și protecția drepturilor fundamentale
- solidaritatea între generații și în cadrul aceleiași generații
- garanția unei societăți deschise și democratice
- participarea cetățenilor, societăților și partenerilor sociali
- coerența și integrarea politicilor
- punerea în valoare a celor mai bune cunoștințe disponibile
- principii de precauție și principiul „poluator - plătitor”

Printre măsurile vizate pentru îndeplinirea obiectivului de dezvoltare durabilă

sunt menționate:

- limitarea schimb rilor climatice și a efectelor sale
- limitarea efectelor negative ale transporturilor, dezvoltarea transporturilor care respectă mai mult mediul
- promovarea modurilor de producție și de consum mai durabile
- gestionarea resurselor naturale
- limitarea riscurilor importante pentru sănătatea publică
- lupta împotriva excluziei sociale și a sărăciei și combaterea consecințelor îmbătrânirii demografice
- lupta împotriva sărăciei în lume și promovarea activă la nivel mondial a dezvoltării durabile

Conferința europeană de la Cork (Irlanda) din anul 1996, dedicată mediului rural și finalizată cu adoptarea Declarației de la Cork, face referire la dezvoltarea durabilă printre cele 10 puncte stabilite. Astfel, în primul punct al declarației se vorbește despre necesitatea de a ridica dezvoltarea rurală durabilă la rangul de prioritate a UE, dezvoltarea durabilă fiind stabilit ca principiu fundamental în cadrul oricărei politici de dezvoltare rurală. Al patrulea punct este dedicat durabilității și insistă asupra necesității de a asigura durabilitate calitativă și atractivității peisajului rural european cât și asupra principiului solidarității între generații. Punctul apte dedicat programului susține importanța adoptării unui instrument unic pentru dezvoltarea rurală durabilă. În concluzie, Declarația de la Cork susține faptul că zonele rurale și populația rurală reprezintă un adevărat avantaj pentru UE și au capacitatea de a fi competitivi.

În urma modificării strategiei UE pentru dezvoltarea durabilă în anul 2005, Consiliul European a cerut statelor membre care nu aveau o strategie națională de dezvoltare durabilă să adopte una până în 2008, iar statelor care aveau deja o strategie națională în acest sens, să și armonizeze strategia la nivel național cu cea la nivel european.

3. DEZVOLTAREA DURABILĂ ÎN ROMANIA. OBIECTIVELE DEZVOLTĂRII RURALE DURABILE PENTRU ANII 2013, 2020 ȘI 2030

Încă din anul 1999 România a elaborat și aprobat o Strategie Națională de Dezvoltare Durabilă. În urma cererii exprese din partea Consiliului European, România a revizuit în anul 2008 Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă. Astfel țara noastră se alătură Uniunii Europene și țărilor lumii care împărtășesc ideea că dezvoltarea durabilă reprezintă o nouă cale de dezvoltare la nivel internațional: „Pentru România, ca stat membru al Uniunii Europene, dezvoltarea durabilă nu este una din opțiunile posibile, ci singura perspectivă rațională a devenirii naționale, având ca rezultat statornicirea unei noi paradigme de dezvoltare prin confluența factorilor economici, sociali și mediului”.

Având la bază și Strategia UE pentru Dezvoltarea Durabilă, Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă și propune realizarea a trei obiective:

- Orizont 2013: adoptarea principiilor și practicilor dezvoltării durabile la nivelul programelor și politicilor naționale.
- Orizont 2020: ajungerea la un nivel al indicatorilor dezvoltării durabile cu cei din anul 2008 în celelalte țări ale Uniunii Europene.
- Orizont 2030: alinierea României la același nivel cu celelalte țări membre UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Textul Strategiei Naționale de Dezvoltare Durabilă este structurat în cinci părți: în prima parte este dedicată prezentării conceptelor, a principalelor obiective ale Strategiei pentru Dezvoltare Durabilă reînnoite a UE; în partea a doua realizează o evaluare a capitalului natural, antropoc, uman și social din țara noastră; în partea a treia se stabilesc obiectivele precise a strategiei; în partea a patra sunt analizate probleme specifice cu care țara noastră se confruntă și se stabilesc acțiuni pentru trecerea la modelul de dezvoltare durabilă; în partea a cincea este vizat cadrul instituțional care trebuie să asigure implementarea, monitorizarea și raportarea rezultatelor strategiei naționale.

În partea a patra a documentului, capitolul 3.2 este urmărit problematica dezvoltării rurale, a agriculturii, silviculturii și pescuitului. Obiectivele stabilite în acest capitol sunt următoarele:

- Orizont 2013. Obiectiv național: Creșterea dinamismului economic al zonelor rurale din România în condițiile menținerii

echilibrului social prin dezvoltarea durabilă a agriculturii, silviculturii și pescuitului, inclusiv a industriilor procesatoare aferente pentru satisfacerea optimă a nevoilor de hrană ale populației și pentru asigurarea conservării și îmbunătățirii resurselor naturale.

• Orizont 2020. Obiectiv național: Consolidarea structurilor din domeniul agroalimentar și silvic concomitent cu dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale pentru reducerea în continuare a decalajelor și atingerea nivelului mediu actual de performanță al țărilor membre ale UE; afirmarea României ca element de stabilitate a securității alimentare în Europa de Sud-Est.

• Orizont 2030. Obiectiv național: Adoptarea în totalitate a politicilor și practicilor comunitare în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului; finalizarea restructurării și modernizării acestor sectoare și a spațiului rural.

Autorul Oprea (2008) adaptează dezvoltarea rurală la specificul spațiului rural și consideră că dezvoltarea rurală durabilă reprezintă „o relație tridimensională de natură economică, socială și ecologică”. Astfel, la nivelul economiei rurale, dezvoltarea durabilă înseamnă desfășurarea activităților economice în condiții de eficiență economică (competitivitatea agriculturii, integrarea economiei rurale în economia națională și adoptarea regulilor economiei de piață, îmbunătățirea calității vieții în mediul rural, creșterea veniturilor fermierilor). La nivel social, o dezvoltare rurală durabilă permite asigurarea condițiilor de viață normale pentru populația rurală, în timp ce la nivel ecologic, dezvoltarea durabilă presupune adoptarea unor acțiuni de protecție a mediului înconjurător, prestarea acelor practici agricole care garantează echilibrul între producție și conservare resurselor disponibile.

4. CONCLUZII

În ciuda faptului că numeroase recomandări privitoare la dezvoltarea durabilă nu au fost puse încă în practică, conceptul de dezvoltare durabilă rămâne un concept larg adoptat la nivel internațional, european cât și la nivel național, singura cale de dezvoltare economică rațională pentru viitor. Chiar dacă definiția dezvoltării durabile nu este

întotdeauna unanim acceptat, importanța dezvoltării durabile este incontestabilă, fiind numărul mare de țări ale lumii care au aderat la principiile Declarației de la Rio, cât și adoptarea acestui concept drept una dintre prioritățile Uniunii Europene. Prin ponderea mare a populației din mediul rural cât și prin sufrința țării care aparține ruralului, dezvoltarea rurală durabilă rămâne o componentă principală în cadrul mai larg al dezvoltării durabile.

Bibliografie

- [1] Caracota D. și Caracota C.R. (2004). *Dimensiuni contemporane ale dezvoltării durabile și competitive. Idei și experiențe istorice*. Editura ASE, București.
- [2] Guay L., Doucet L., Bouthillier L. și Debailleul G. (2004). *Les enjeux et les défis du développement durable: connaître, décider, agir*. Les Presses de l'Université Laval, Québec.
- [3] Oprea R. (2008). *Dezvoltarea durabilă și protecția mediului*. Universitatea Dunărea de Jos, Galați.
- [4] Popescu, I.A., Bondrea A.A. și Constantinescu M. (2005). *Dezvoltarea durabilă o perspectivă românească*. Editura Economică, București.
- [5] Sârbu R. și Marchi D. (2010). *Dezvoltarea durabilă și conexiunile sale*. Editura Universitas, Petroani.
- [6] <http://europe-sustainable-development-actors-database.net/le-developpement-durable-en-europe-enjeux-integration-dans-les-politiques-europeennes-consequences-pour-les-citoyens-de-l-union>
- [7] http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/amsterdam_treaty/a15000_fr.htm
- [8] <http://strategia.ncsd.ro/docs/sndd-final-ro.pdf>
- [9] <http://sustainabledevelopment.un.org/>
- [10] <http://www.un.org/french/events/rio92/agenda21/action14.htm>

Biografie

Doctorand în anul II la Academia de Studii Economice din București, în cadrul Facultății de Economie Agroalimentară și a Mediului. Lucrarea de doctorat are ca subiect impactul globalizării asupra dezvoltării rurale în România.